

Een concept gericht op het ontwikkelen van gezond voedingsgedrag bij jongeren

Een initiatief van InnovatieNetwerk Groene Ruimte en Agrocluster

Op 21 januari 2004 werden in Rotterdam de eerste smaaklessen geïntroduceerd. Deze flyer gaat in op dit evenement en het mogelijke vervolg.

Onderwijs als speerpunt

In het kader van "Rotterdam Culturele hoofdstad 2001" is door de TV kook-chef Pierre Wind een eerste aanzet gegeven tot de ontwikkeling van een smaaklespakket voor de basisschool. Een aantal factoren heeft ertoe geleid dat het ambitieuze Rotterdamse plan in eerste instantie niet is gerealiseerd.

Uit het rapport van InnovatieNetwerk "Communiceren over eten", kwam naar voren dat er erg veel waarde wordt gehecht aan het idee om jongeren via het onderwijs weer te interesseren in voeding. InnovatieNetwerk Groene Ruimte en Agrocluster heeft om deze reden het initiatief genomen om nieuw leven in te blazen in de ontwikkeling van een smaaklespakket.

Verontrustend voedingsgedrag met een verontrustend resultaat

In Nederland is ongeveer 45% van de mannen en 35% van de vrouwen te dik. Er zijn al kinderen van 4 jaar oud met vetzucht (obesitas) gesignaleerd. Van de kinderen tussen zes en zestien jaar zijn er 400.000 te dik. De WHO voorspelt dat 25% van de volwassen Nederlandse bevolking in 2025 obees zal zijn. Overgewicht is de oorzaak van zeker 279.000 doden in de EU per jaar.

En een realistisch doemscenario

Mensen met vetzucht zijn vaker ziek dan anderen. Hun ziekten verlopen ook ongunstiger. Er bestaat ook een duidelijke relatie tussen obesitas, ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid. Hartinfarcten bij Nederlandse mannen komen zes keer zo vaak

InnovatieNetwerk

InnovatieNetwerk is een onafhankelijk netwerk van vernieuwingsgezinde personen. De mensen die in het netwerk samenwerken komen uit bedrijven, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen en overheden. InnovatieNetwerk is ingesteld door de rijksoverheid in samenspraak met de andere genoemde partijen.

InnovatieNetwerk initieert en begeleidt systeeminnovaties op het gebied van de groene ruimte, voedsel, water, duurzame landbouw, vernieuwing van instituties en dergelijke. Het netwerk bestaat uit een groot aantal groepen rond thema's en projecten. Het wordt ondersteund door een bestuur en een bureau van circa 13 medewerkers.

lees meer op

<http://www.agro.nl/innovatienetwerk>

voor als bij mannen in Italië en Griekenland. Dit verschil kan bijna helemaal verklaard worden door de verschillen in voeding.

Wat doen we met groenten en fruit?

Maar liefst 85% van de volwassen bevolking in de regio Brabant eet onvoldoende groenten en fruit.

Dat komt overeen met de landelijke trend. Nederland blijkt te horen bij de landen met het laagste consumptieniveau van verse groenten en fruit. Jongeren eten zelfs nog maar de helft van de al kleine hoeveelheden verse producten, die volwassenen eten. Wanneer er een omgekeerd evenredig verband tussen het eten van groenten en fruit en het optreden van kanker kan worden aangetoond, dan moet Nederland zich grote zorgen gaan maken over de toekomst.

En daar blijft het niet bij

De effecten van overgewicht gaan nog veel verder dan louter het gezondheidsvraagstuk. Het dikker en zwaarder worden van de bevolking heeft ook ongewenste effecten die niet direct met de volksgezondheid samenhangen. Denk aan de grootte van stoelen in vliegtuigen, treinen en auto's, maar ook de belasting van personeel in de gezondheidszorg (het tillen van patiënten), de toegankelijkheid van looppaden in winkels of doorgangen, de noodzaak om zwaardere materialen toe te passen in huisraad, enzovoorts.

Onderkennen van het probleem

Veel van de bovenstaande aspecten worden herkend door een veelheid aan organisaties die zich bezighouden met aan voeding gerelateerde onderwerpen. Zij maken zich ernstig zorgen over de manier waarop wij met voeding omgaan. Zij vragen nadrukkelijk om een betere en betrouwbare voorlichting. Maar zij constateren ook dat consumenten tegenstrijdige signalen ontvangen.

InnovatieNetwerk Groene Ruimte en Agrocluster heeft in de afgelopen twee jaar in diverse sessies met veel mensen en organisaties gesproken over deze problematiek. Daaruit blijkt dat met name huisvrouwen zich ongerust maken over de gezondheid en de veiligheid van het eten. Jongeren zijn volstrekt niet geïnteresseerd in dit onderwerp.

Overdragen van kennis over eten

De sessies wijzen ook uit dat de huidige manier van communiceren over voeding, gezondheid en voedselveiligheid niet werkt. Nieuwe communicatieconcepten, gericht op verschillende doelgroepen, zijn noodzakelijk.

Jongeren willen op hun eigen wijze, in hun eigen 'taal' en via hun eigen communicatie-kanalen worden bereikt. Hierbij horen ook aansprekende vormen van onderwijsconcepten. Dat laatste vinden zowel de huisvrouwen als de jongeren.

Echter, in het bestaande curriculum van het vak Biologie en Verzorging gaat de geringe aandacht die er al was voor eten in de vorm van kooklessen, volledig vervallen. Daarmee is alle aandacht die in de toekomst in het onderwijs wellicht nog aan voeding wordt besteed, nog maar louter van theoretische aard. En dat voor een onderwerp waar we elke dag praktiserend mee te maken hebben.

Het creëren van een omslag

Jongeren via het onderwijs weer interesseren in eten. Dat is dé sleutel tot het ontwikkelen van een bewust en gezond voedingsgedrag. Aantrekkelijke hulpmiddelen zoals een smaaklespakket zijn daarin cruciaal.

Het belang van onderwijs over voeding wordt in Frankrijk wel al geruime tijd onderkend. In Duitsland wordt eveneens onderwijs gegeven over eten. In Zuid-Korea wordt op school les in traditioneel koken gegeven.

Smaaklessen

InnovatieNetwerk heeft een samenwerking gerealiseerd tussen Pierre Wind, het Onderwijs Instituut Technologie en Voeding en VWO-campus van Wageningen Universiteit en de Centrale Educatieve Dienstverlening in Rotterdam. Daar is een smaaklespakket uit voortgekomen, dat op 21 januari 2004 onder veel belangstelling werd geïntroduceerd bij diverse scholen in Rotterdam en omgeving.

Daarmee werd ook de feitelijke basis gelegd voor de introductie van smaaklessen in het basisonderwijs.

Smaaklessen: Nederland-breed

Uiteindelijk is het de ambitie om "eten" weer een vaste plaats in het lespakket van het basis- en voortgezet onderwijs te geven.

De partijen die ervoor hebben gezorgd dat de introductie van smaaklessen in Rotterdam een succes is geworden hebben InnovatieNetwerk gevraagd wederom het initiatief te nemen bij het Nederland-breed implementeren van smaaklessen. Er zijn al sleutelorganisaties

bereid gevonden actief te participeren. Ook is de intentie uitgesproken om middelen ter beschikking te stellen.

Meer informatie?

Is het ook voor uw organisatie interessant om te participeren of wilt u meer informatie, neem dan contact op met Henk Huizing van InnovatieNetwerk (tel. 070-3785777/06-51966359; e-mail: h.j.huizing@innonet.agro.nl).